

FONDAT ÎN FEBRUARIE 1990

WWW.VOCEA.MD

VOCEA POPORULUI

№ 33 (1693)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 3 OCTOMBRIE 2025

**Cahul a găzduit o activitate
din campania națională**

» p.2

**PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

**Liderii sindicali din Basarabeasca, în
dialog cu specialiștii de la CNSM** » p.7

Actual

Sindicaliste din Europa Centrală și de Est, instruite la Școala PERC

În perioada 25-26 septembrie, la Budapesta, s-a desfășurat o nouă ediție a Școlii pentru femei a Consiliului Regional Pan-European (PERC) al ITUC. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a fost reprezentată la această activitate de Angela Otean, președinta Comisiei de Femei a CNSM.

» p.2

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Campanie națională

Cahul a găzduit o nouă activitate, cu genericul „Fii vocea echității la locul de muncă!”

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a organizat, la data de 25 septembrie 2025, la Primăria Municipiului Cahul, o activitate de informare dedicată egalității de tratament pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale, parte a campaniei naționale „Fii vocea echității la locul de muncă!”.

La eveniment au participat cu mesaje de salut: Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, Pavel Groza, președintele raionului Cahul, Maria Cotorobai, reprezentanta CNSM în raionul Cahul. Agenda activității a inclus prezentări și discuții pe teme de actualitate, care au avut în vizor importanța ratificării Convenției Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 156 și subiecte legate de protecția social-economică a salariaților.

Nelea Rusu, coordonatoare de proiect OIM, a subliniat importanța aplicării standardelor internaționale de muncă pentru

profesională, astfel încât femeile și bărbații să beneficieze de aceleași șanse de dezvoltare, eliminarea discriminării directe și indirecte la locul de muncă, măsuri de sprijin pentru echilibrul muncă – viață personală, cum ar fi programele flexibile, concediile pentru îngrijirea copiilor și serviciile

existente: indemnizațiile de maternitate și paternitate, indemnizația unică la nașterea copilului, acordată pentru acoperirea cheltuielilor inițiale ale familiei, indemnizația lunară pentru creșterea copilului, suportul pentru familiile social-vulnerabile, inclusiv ajutor social și prestații suplimentare, rolul

mator sindical național, a vorbit despre egalitatea de tratament pentru salariații cu responsabilități familiale în Republica Moldova. Formatorul a accentuat că o societate echitabilă și o piață a muncii funcțională nu pot exista fără politici corecte de protecție socială și fără sprijin real pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale.

Prin această inițiativă, CNSM își reafirmă angajamentul de a promova echitatea, de a apăra drepturile lucrătorilor și de a sprijini politicile publice ce susțin familiile din țara noastră. Campania „Fii vocea echității la locul de muncă!” are loc în contextul demersurilor pentru ratificarea Convenției OIM nr. 156 privind egalitatea de șanse și tratament pentru lucrători și lucrătoare cu responsabilități familiale – un instrument internațional adoptat în 1981, care recunoaște nevoia de a susține echilibrul dintre viața profesională și cea personală.

Campania „Fii vocea echității la locul de muncă!”, lansată de CNSM în mai 2025, desfășurată cu sprijinul Organizației Inter-

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ»

Forum

Federația Sindicală „Sindenergo” și-a trasat prioritățile pentru următorii cinci ani

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Dialog

Ghenadie DONOS: „Educația trebuie susținută prin politici coerente. Este vorba, în ultimă instanță, de viitorul țării”

(Interviu cu Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei)

– Rezultatele remarcabile obținute de elevii moldoveni la olimpiade internaționale reflectă un potențial uman excepțional, susținut de profesori dedicați. Cu toate acestea, ele sunt mai degrabă excepții care evidențiază problemele sistemice din educație, decât o normă generală.

Sindicatele, inclusiv FSEȘ, susțin investiții sistematice pentru ca aceste „insule de excelență” să devină o realitate accesibilă tuturor elevilor. Medaliile nu trebuie să mascheze problemele, ci să inspire reforme și resurse dedicate educației.

– Despre lipsa de cadre didactice în școli...

mentorat și stagii plătite pentru studenții la pedagogie („Fii Pro!”); condiții de muncă mai bune și reducerea birocrăției.

Este vital să transformăm profesia didactică într-o alegere de viitor, nu într-o soluție de compromis.

– Una din condițiile care ar atrage oameni bine pregătiți în școli ar fi salariile motivante și condițiile bune de muncă. În România, intelectuali, din diferite domenii, sunt mult mai bine plătiți decât la noi. De aceea, mulți tineri sunt tentați să plece să muncească peste Prut, chit că...

cat: promovarea profesiei prin fapte, nu doar prin declarații, pentru a atrage tineri talentați.

Este vorba, în ultimă instanță, de viitorul țării. Educația trebuie susținută prin bugete adecvate și politici coerente.

– Au existat cazuri de agresiune psihologică și fizică împotriva profesorilor. În ce măsură noua lege, adoptată în 2024, care prevede amenzi celor care jignesc cadrele didactice, îi protejează pe profesori?

– Până în 2024, legislația nu prevedea...

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ «

Dialog

p.4 «

Această inițiativă, susținută de FSEȘ și aflată în atenția ministerului de resort, este un pas important spre profesionalizarea mentoratului și întărirea solidarității în sistemul educațional.

– În contextul digitalizării accelerate și al noilor cerințe educaționale, cum sprijină sindicatele formarea continuă și recalificarea cadrelor didactice? Există inițiative concrete în acest sens?

– În contextul digitalizării accelerate, formarea continuă a cadrelor didactice este o necesitate. FSEȘ susține acest proces prin cursuri dedicate competențelor digitale, participare la proiecte internaționale și promovarea mentoratului între colegi.

Sindicatul solicită politici educaționale coerente, cu finanțare adecvată și un program național de recalificare continuă. Nu este suficient să cerem adaptare – trebuie să oferim și instrumentele necesare.

Astăzi, profesorii duc singuri povara schimbărilor tehnologice. FSEȘ este un partener activ, dar succesul depinde de angajamentul real al autorităților. Digitalizarea trebuie să fie o oportunitate, nu o povară.

– În ultima perioadă, se vorbește tot mai mult despre sănătatea mintală a profesorilor, afectați de stres, volum mare de muncă și presiuni din partea părinților și administrației. Ce măsuri ar trebui luate pentru a susține bunăstarea psihologică a dascălilor?

Celebrare

Ziua lucrătorului din învățământ, marcată împreună cu activul sindical al FSEȘ

La 1 octombrie 2025, Federația Sindicală a Educației și Științei a desfășurat, în incinta Institutului Muncii, o întrunire de lucru cu caracter festiv, dedicată Zilei Lucrătorului din Învățământ.

În cadrul evenimentului, au fost adresate mesaje de felicitare și aprecieri din partea lui Ghenadie Donos, președintele FSEȘ, a

Ulterior, participanții au luat parte la un seminar axat pe implementarea prevederilor noii Convenții colective, nivel de ramură, pentru anii 2026–2030, susținut de formatorii Eugeniu Covrig și Ana Arnaut.

Întrunirea s-a încheiat cu prezentarea, de către Ghenadie Donos, președintele FSEȘ, a priorităților în activitatea Federației Sindicale a Educației și Științei pentru anul 2026.

» SOCIETATE

6

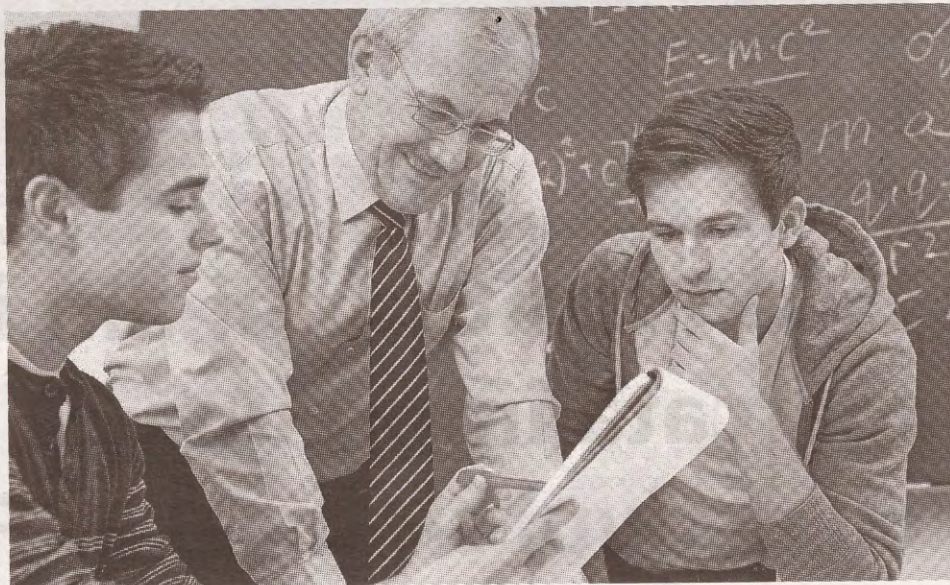
Profesori polivalenți

Din lipsă de pedagogi, aceștia sunt nevoiți să predea câte două obiecte

Din sala de calculatoare în cea de sport, de la muzică, la istorie - așa arată o zi obișnuită pentru profesorii din mai multe școli din țară, care sunt nevoiți să predea câte două discipline. Din lipsă de cadre didactice, la gimnaziul din localitatea Fundul Galbenei, raionul Hâncești, de exemplu, sunt trei astfel de profesoare. Iar acesta nu este un caz izolat. Deficitul de dascăli la nivel național depășește cifra de 1500.

Diana Roșcovanu combină două discipline complet diferite deja de șase ani. Din motiv că la gimnaziul în care activează se atestă o lipsă acută de cadre didactice, profesoara de informatică a acceptat provocarea de a se recalifica, iar acum predă și educația fizică.

„Este dificil, însă, pornind de la faptul că sunt puține ore la informatică, direcția le-a pus toate într-o zi pe orar și de aceea este mai ușor. Într-o zi am doar informatică și o lecție de educație fizică, în celelalte zile am doar educație fizică și sunt în for-

de 20 de ani, iar în ultimii zece ani s-a apucat și de istorie.

„Educația muzicală și cu istoria merg în tandem, se completează foarte ușor, pentru că la educația muzicală avem modulul educația muzicală și istoria și acolo se învață evenimente care au fost: războaie, evenimente culturale”, a subliniat Liubov

este o realizare extraordinară, ceea ce îmi dă forțe”, a punctat Liubov Velenciuc.

Iar Alina Guzun și-a dorit să fie profesoară de informatică, dar a ajuns să le predea elevilor din Fundul Galbenei chimia și fizica.

„Am învățat doar calculatorul, programarea și așa mai departe și vii cu totul în

sunt pensionari. Directoarea gimnaziului, Tatiana Bodișteanu, ne-a spus că, de la an la an, tot mai puțini tineri vor să lucreze la școala din sat.

„Nu-și văd perspectiva în școală, poate nu îi motivează salariul mic. Condițiile poate nu le convin unora, condițiile de trai în Moldova, în țara lor, nu știu ce ar fi trebuit să se întâmple ca să nu-ți iubești țara, să rămâi aici să continui lucrul și să crești generația”, a subliniat Tatiana Bodișteanu.

Sute de locuri vacante

De la începutul anului de studii, în sistemul educațional s-au angajat circa 400 de profesori tineri. Chiar și așa, mai sunt 700 de locuri vacante. Ba mai mult, dacă ar demisiona profesorii pensionari, deficitul de cadre didactice ar ajunge la peste cinci mii, arată cifrele Ministerului Educației.

„Vorbind despre statistici, așa se întâmplă, și nu este cumva proporțional cu instituțiile din R. Moldova. Cele mai multe locuri vacante sunt declarate în Chișinău, Bălți și Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia”, a relevat Galina Rusu, secretar general la Ministerul Educației și Cercetării.

Seminar

Liderii sindicali din Basarabeasca, în dialog cu specialiștii de la CNSM

În cadrul campaniei „Fii vocea echității la locul de muncă”, miercuri, 1 octombrie, în raionul Basarabeasca a avut loc o activitate cu liderii sindicali din raion din toate ramurile.

Obiectivul trasat al evenimentului a fost susținerea ratificării Convenției Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 156 privind egalitatea de șanse și de tratament pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale.

La eveniment au participat Elena Anton, șefa Departamentului organizare, educație și informare al CNSM, Sergiu Iurcu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM, formator sindical național, Olga Caici, șefa subdiviziunii CTAS Basarabeasca, Alexandra Pereverzeva, reprezentanta CNSM

lor copii, bătrâni sau persoane cu dizabilități.

Elena Anton a vorbit despre obiectivele Convenției OIM nr. 156, precum și despre Recomandarea 165, care vine în sprijinul Convenției respective, oferind măsuri concrete de implementare. De asemenea, a informat asistența și despre alte standarde

Discuțiile la acest capitol au fost foarte aprinse, cu întrebări și răspunsuri pe măsură.

Aspecte din Codul muncii și alte acte legislative la care au fost operate modificări au fost relevate în prezentarea lui Sergiu Iurcu, reținând și mai mult atenția celor prezenți. El a menționat că ratificarea Convenției nr. 156 va

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Sindicatele și garanția respectării drepturilor salariaților

? Vă rog să ne spuneți ce tipuri de drepturi și interese ale salariaților membri de sindicat sunt apărute de către sindicate și dacă respectarea acestora, ca urmare a protecției lor de către sindicate, constituie o garanție?

Boris Graur, Rezina

În conformitate cu prevederile alin. (2) al art. 42 din Constituția țării, sindicatele se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii și aceste organizații contribuie la apărarea drepturilor și a intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților.

Astfel, menirea constituțională a sindicatelor este de a contribui, adică de a participa, în măsura competenței lor, la apărarea drepturilor și intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților.

Legea sindicatelor conține reglementări concrete în scopul detalierii și aplicării acestor prevederi constituționale. Potrivit art. 12 din legea sus-menționată, sindicatele reprezintă și apără drepturile și interesele profesionale, economice, de muncă și sociale, colective și individuale ale membrilor lor în autoritățile publice de toate nivelurile, în instanțele judecătorești, în asociațiile obștești, în fața angajatorilor și a asociațiilor acestora.

» VARIA

8

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Pregătiri de nuntă

Într-o zi, Alinuța veni la mama ei, obosită după pregătirile pentru nunta sa și o întreabă:

- Mamă, cum îmi stă cu rochia de mireasă?
- Foarte bine, Alinuța, dar nu crezi că ți-ar trebui și un mire?
- Știam eu că am uitat ceva!

Când șchiopătezi cu logica

Îi naște nevasta unui slujbaș la stat, deprins să execute doar indicațiile șefului și nimic mai mult. Stă afară și nevasta îi arată bebelușul la fereastra maternității.

- E băiat? Întreabă el cu voce tremurândă de emoție.

Soția clatină negativ din cap.

- Dar ce-i?

Pariul dintre un geniu și un idiot

Un geniu mândru și un idiot fac un pariu.

Geniul spune:

- Pentru fiecare întrebare pe care ți-o pun și nu știi răspunsul, îmi dai 1000 \$. Si dacă îmi pui tu o întrebare la care nu îți pot răspunde, îți dau 5000 \$.

Idiotul răspunde:

- Ok.

Geniul apoi întreabă:

- Câte continente sunt în lume?

Idiotul nu știe, așa că îi întinde 5 \$.

Acum e rândul idiotului să îl întrebe pe geniu:

- Ce animal stă în două picioare dar doarme în trei?

Geniul se tot gândește, dar nu știe răspunsul, așa că îi dă idiotului 5000 \$ și îi spune:

- La naiba, am pierdut. Apropo, care era răspunsul?

La care idiotul îi dă 5 \$.

Risipa alimentară

Pierderi uriașe pentru Moldova, lecții vitale pentru viitor

În fiecare an, în Republica Moldova se aruncă peste 231 de mii de tone de alimente, ceea ce înseamnă aproape 71 de kilograme pe cap de locuitor. Problema, departe de a fi doar una economică, are implicații grave asupra mediului și a securității alimentare. De la gospodării, restaurante și magazine, până la ferme, fiecare verigă a lanțului alimentar contribuie la acest fenomen alarmant.

Potrivit datelor oficiale, peste 800 de agenți economici raportează anual pierderi alimentare de 1,4 miliarde de lei, sumă care ar putea fi redirecționată spre sprijinul persoanelor vulnerabile sau pentru dezvoltarea de programe sociale. În paralel, risipa contribuie masiv la poluare, emisia de gaze cu efect de seră și consumul excesiv de

